

Sistemul HSCL (*Home School Community Liaison – Legătura între casă, școală și comunitate*): Irlanda

CONTEXT

Sistemul HSCL funcționează în cadrul planului de acțiune pentru incluziune educațională desfășurat de Ministerul Educației și Competențelor din Irlanda sub denumirea DEIS (*Delivering Equality of Opportunity in Schools – Promovarea egalității de șanse în școli*)¹. În prezent, toate școlile din mediul urban și toate instituțiile de învățământ secundar care participă la DEIS fac parte și din sistemul HSCL, care cuprinde 528 de școli. Ministerul Educației și Competențelor alocă un post HSCL cu normă întreagă școlilor participante sau reunește școlile în grupuri care beneficiază de serviciile unui post HSCL comun.

Un profesor calificat de la școala participantă (sau din grupul de școli participante) este numit coordonator HSCL cu normă întreagă pe o perioadă de cinci ani. Există condiția ca postul de coordonator HSCL să fie ocupat prin rotație, la fiecare cinci ani, de un cadru didactic eligibil din cadrul școlii (școlilor). Astfel, toți profesorii eligibili au posibilitatea de a-și depune candidatura pentru postul de coordonator HSCL, pentru a acumula nemijlocit cunoștințe și experiență în domeniul defavorizării educaționale. În plus, după încheierea celor cinci ani de activitate în calitate de coordonator HSCL, cadrul didactic revine la clasă cu o experiență bogată și cu un bagaj amplu de cunoștințe în domeniul defavorizării educaționale. Toate acestea au ca obiectiv îmbunătățirea rezultatelor la învățatură ale copiilor defavorizați.

Ministerul Educației și Competențelor suportă cheltuielile ocazionate de angajarea unui profesor suplinitor la școală. Coordonatorul HSCL are un rol esențial în sprijinirea realizării, a aplicării, a evaluării și a revizuirii planului de acțiune DEIS al școlii, în special în ceea ce privește promovarea implicării părinților.

Tusla, Agenția pentru Copii și Familie, care este agenția de stat însărcinată în mod specific cu îmbunătățirea bunăstării și a rezultatelor copiilor, are responsabilitatea administrării sistemului HSCL prin furnizarea de servicii integrate în cadrul

¹ DEIS se axează pe soluționarea și marcarea ca prioritară a nevoilor educaționale ale copiilor și tinerilor din comunități defavorizate, de la ciclul preșcolar până la cel secundar (3-18 ani), prin intermediul Programului de sprijinire a școlilor, care cuprinde o serie de intervenții formate din măsuri de sprijin în cadrul școlii și în afara ei.

Printre aceste măsuri de sprijin se numără resurse didactice îmbunătățite în școlile cel mai puternic defavorizate, resurse financiare suplimentare pentru toate școlile participante la DEIS, acces la materiale ajutătoare pentru însușirea competențelor de citire, scriere și aritmetică, materiale auxiliare programei de studiu, materiale de planificare și dezvoltare profesională, programe pentru trecerea din ciclul primar în cel secundar și programe de acces la învățământul terțiar (superior). În plus, Programul de sprijinire a școlilor cuprinde două intervenții majore, și anume sistemul HSCL și Programul pentru absolvirea școlii (*School Completion Programme – SCP*).

Serviciilor de Asistență Educațională (*Educational Welfare Services – EWS*)². Trei cadre de conducere de nivel superior, angajate de Tusla în calitate de profesori detașați, răspund de administrarea, dezvoltarea și orientarea sistemului HSCL în conformitate cu politica Ministerul Educației și Competențelor. Echipa de conducere asigură mentorat, îndrumare și consiliere pentru școlile și coordonatorii HSCL ai acestora în ceea ce privește punerea în aplicare a sistemului HSCL la nivel local și național.

1. Nevoi satisfăcute/dificultăți soluționate

- Prezența la ore, participarea și menținerea în sistemul de învățământ
- Sprijin din partea familiei în problemele legate de școlarizare
- Capacitarea părinților, astfel încât aceștia să poată ajuta la educarea copiilor
- Implicarea părinților în elaborarea de politici relevante de către școală
- Legătura cu alte servicii comunitare de sprijinire a familiilor
- Cultivarea în rândul directorilor și al profesorilor a unei atitudini de parteneriat cu părinții și cu serviciile comunitare

2. Nivelul intervenției

- Sistemul HSCL este un model de prevenire și intervenție timpurie adresat copiilor care se confruntă cu cel mai ridicat risc de nepromovare în cadrul sistemului de învățământ.

3. Intensitatea intervenției

- Elevii beneficiază de sprijin a cărui intensitate variază pe o scară crescătoare, în funcție de amploarea nevoilor – sprijin preventiv și universal pentru toți, sprijin specific pentru unii și sprijin intensiv pentru câțiva.

² Serviciile de Asistență Educațională pun în aplicare atât sistemul HSCL, cât și programul SCP, oferind un serviciu eficace, prin intervenții corespunzătoare, copiilor care întâmpină dificultăți legate de frecventarea școlii, participarea la ore și rămânerea în cadrul sistemului de învățământ. EWS lucrează direct cu Ministerul Educației și Competențelor la sprijinirea și consolidarea eforturilor depuse de școlile participante la DEIS pentru a asigura maximizarea participării copiilor la sistemul de învățământ.

4. Grupul-țintă și grupa de vârstă

- Sistemul HSCL se adresează copiilor expuși riscului de a nu-și atinge potențialul în cadrul sistemului de învățământ (ciclul primar și secundar) din cauza unui mediu extrașcolar care le afectează performanțele școlare și durata rămânerii în școală.
- HSCL se axează în mod direct pe adulții importanți din viața copiilor, în vederea obținerii de către copii a unor rezultate mai bune la învățătură.

5. Condițiile și diferitele etape necesare pentru punerea în aplicare a sistemului HSCL

Școlile identificate drept prestatoare de servicii în zone deosebit de defavorizate primesc sprijin suplimentar prin intermediul programului DEIS, un exemplu ar fi alocarea unui coordonator HSCL.

Directorii școlilor, echipele de asistență și coordonatorii HSCL alcătuiesc o listă a elevilor vizați, pe baza factorilor de risc identificați legați de prezență, participare și rămânere în școală. Coordonatorii HSCL lucrează în special cu părinții, cu școlile și cu comunitățile, astfel încât copiii să primească mai mult sprijin pentru frecventarea cursurilor, participarea la activități și continuarea studiilor.

6. Identificarea tipului și a nivelului de sprijin corespunzătoare nevoilor elevului

Măsurile de sprijin sunt inițiate de conducerea școlilor, de cadrele didactice, de echipele de asistență și de coordonatorii HSCL. La rândul lor, și părinții/persoanele care îngrijesc de copii pot solicita acest sprijin. Coordonatorii HSCL lucrează în parteneriat cu părinții pentru a stabili nivelul și intensitatea sprijinului, dar și pentru a-i ajuta pe părinți să își dezvolte propria capacitate ca resursă principală în procesul de învățare al copiilor.

Coordonatorii contribuie la identificarea și îndeplinirea nevoilor personale, de recreere și de învățare ale părinților în scopul de a le cultiva sentimentul propriei valori și încrederea în sine, care la rândul lor vor avea un impact pozitiv asupra rezultatelor la învățătură ale copiilor. Părinților li se oferă comunicare, sprijin, consiliere și îndrumare pentru ca astfel să determine îmbunătățirea rezultatelor școlare ale copiilor.

7. Factorii implicați în punerea în aplicare a sistemului HSCL

Măsura este pusă în aplicare de coordonatorii HSCL, care sunt angajați de consiliul de administrație al școlilor din care fac parte. Aceștia sunt sprijiniți, îndrumați și conduși de

trei cadre de conducere de nivel superior din partea Serviciilor de Asistență Educațională din cadrul Tusla, Agenția pentru Copii și Familie. Coordonatorii HSCL beneficiază de dezvoltare profesională continuă cu frecvență anuală sau semestrială. Ei sunt organizați în grupuri care se întâlnesc periodic pentru a împărtăși cele mai bune practici, pentru a lucra asupra obiectivelor comune și pentru a se sprijini reciproc. De asemenea, coordonatorii HSCL beneficiază de sprijinul și de experiența organizațiilor partenere ale EWS și ale personalului școlii (experți în nevoi educaționale speciale, consilier de îndrumare etc.), precum și ale unor servicii externe.

8. Responsabilitatea generală pentru punerea în aplicare a sistemului HSCL

La nivel local, sarcina punerii în aplicare și a sprijinirii măsurii revine consiliului de administrație al școlii. La nivel național, finanțarea și conducerea strategică sunt în sarcina agenției Tusla și a Ministerului Educației și Competențelor.

9. Obstacole în calea punerii în aplicare a sistemului HSCL

Instituirea sistemului HSCL a fost întâmpinată inițial cu o atitudine de rezistență la schimbare:

- Școlile erau foarte insulare și autonome, iar directorii/profesorii nu agreau ideea prezenței părinților la școală/clasă
- De asemenea, existau puține legături cu serviciile familiale din comunitate
- Parteneriatele cu părinții se bucurau de prea puțină apreciere – în calitate de profesioniști, cadrele didactice aveau deseori impresia că părinții nu au multe de oferit
- Lipsa de înțelegere a obstacolelor cu care se confruntă părinții marginalizați în relația cu școala dusesse la apariția unor concepții greșite despre lipsa de interes a părinților față de educația copiilor
- Părinții nu erau obișnuiți cu vizitele la domiciliu, iar coordonatorilor HSCL li s-a părut dificil la început să ajungă în casele lor din cauza lipsei de încredere și a unui oarecare grad de teamă
- Adesea, părinții marginalizați erau prea puțin familiarizați cu sistemul de învățământ și, prin urmare, se simțeau inconfortabil la ideea participării la cursurile școlare, astfel că prezența lor la ore era redusă

10. Depășirea obstacolelor

- Perseverența, organizarea și comunicarea eficace au fost esențiale pentru înfrângerea rezistenței din partea școlilor și a părinților
- Construirea de relații pozitive cu părinții a fost un element esențial al reușitei sistemului HSCL

- În timp, valoarea implicării părinților a fost evidențiată de îmbunătățirea rezultatelor copiilor
- Datorită sistemului HSCL, în mijlocul școlilor participante la DEIS s-a înființat o „cameră a părinților”, iar prezența părinților în școală a devenit un lucru obișnuit
- A apărut ideea unei „comunități școlare” formate din elevi, părinți, profesori, asistenți pentru nevoi speciale, coordonatori HSCL, reprezentanți ai SCP etc.
- Școlile au colaborat mai mult cu serviciile din afara lor, cu Tusla, cu Administrația Serviciilor Sanitare (*Health Service Executive*), cu Ministerul Justiției și Egalității, cu organizațiile de voluntari etc.
- Ministerul Educației și Competențelor a avut un rol esențial în evidențierea importanței „implicării parentale” pe baza planului DEIS și a cerințelor inspectoratului

11. Monitorizarea/evaluarea sistemului HSCL

Coordonatorii HSCL își consemnează activitatea, urmăresc rezultatele elevilor și raportează directorului și consiliului de administrație. Sistemul este verificat prin inspecții din partea Ministerului Educației și Competențelor, ca parte a inspecțiilor permanente din cadrul DEIS.

De asemenea, coordonatorii HSCL trebuie să transmită autorității naționale de administrare (Tusla) date despre indicatorii-cheie de performanță.

12. Rezultatele sistemului HSCL

Sistemul HSCL a fost inițiat ca proiect pilot în 1990, iar începând din 1993 a căpătat statutul de intervenție permanentă. Sistemul este monitorizat în continuare prin intermediul inspecțiilor permanente din cadrul DEIS.

Dintre evaluările realizate de Centrul de Cercetare în Educație (disponibile la adresa www.erc.ie) cu privire la sistemul HSCL, menționăm următoarele:

„Review of the Home-School-Community Liaison Scheme - Report to the Department of Education and Science” (Analiza sistemului de legături între casă, școală și comunitate – Raport către Ministerul Educației și științei) de Peter Archer și Fionnuala Shortt, publicat de Centrul de Cercetare în Educație, 2003

„The Home-School-Community Liaison Scheme - Final evaluation report” (Sistemul de legături între casă, școală și comunitate – Raport de evaluare finală), publicat de Centrul de Cercetare în Educație, 1994

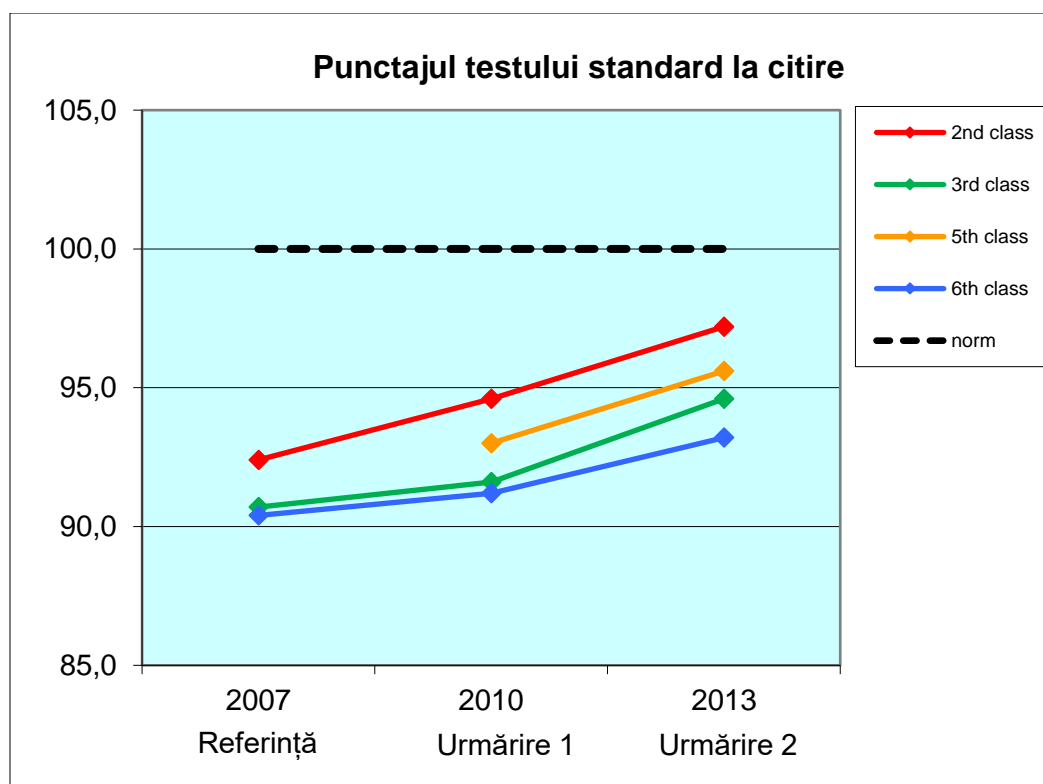
Programul DEIS este evaluat permanent de către Centrul de Cercetare în Educație și de către inspectoratul din cadrul ministerului. Această cercetare se axează pe asigurarea punerii în aplicare cu succes a planului DEIS și pe utilizarea celor mai bune metode posibile de măsurare a progresului și a rezultatelor, atât la nivel local, cât și la nivel național.

Fiind o componentă esențială a DEIS, aceste evaluări permanente analizează gradul de obținere a rezultatelor, proces în cadrul căruia HSCL are o contribuție majoră.

Cea mai recentă ediție a Raportului de evaluare, publicată de Centrul de Cercetare în Educație în decembrie 2013, arată o îmbunătățire continuă și semnificativă a rezultatelor la citire și matematică obținute de școlile urbane participante la DEIS în urma instituirii acestui plan. Astfel, decalajul de performanță între elevii școlilor participante la DEIS și eșantioanele naționale (în special la nivelul claselor mai mici, de exemplu clasele a doua și a treia) s-a redus semnificativ față de 2007, anul în care au fost culese datele de referință.

În Figura 1 sunt prezentate punctajele obținute la testele standard la citire de către elevii claselor a doua, a treia, a cincea și a șasea în anii 2007, 2010 și 2013.

Figura 1: Punctajele obținute la testele standard la citire de către elevii claselor a doua, a treia, a cincea* și a șasea în anii 2007, 2010 și 2013.

*În 2007 nu s-au cules date referitoare la elevii claselor a cincea, dar acestea au fost incluse în 2010 și 2013 pentru a se crea o a doua cohortă longitudinală (de la clasa a doua în 2010 la clasa a cincea în 2013).

13. Finanțarea/alocarea de resurse pentru sistemul HSCL

Ministerul Educației și Competențelor este în continuare responsabil cu alocarea și finanțarea a 400 de posturi de coordonator HSCL în cele 528 de școli participante la DEIS și suportă costurile salariale aferente echipei de conducere de nivel superior

care are responsabilitatea generală a administrării sistemului HSCL ca parte a Serviciului său de Asistență Educațională.

Școlile participante la DEIS primesc o subvenție anuală de la Ministerul Educației și Competențelor. Cuantumul subvenției DEIS diferă de la o școală la alta, fiind stabilit în funcție de nivelul defavorizării, exprimat procentual prin raportare la poziția în clasamentul DEIS. Există condiția ca cel puțin 10 % din subvenția DEIS acordată anual școlilor participante la DEIS să fie alocată activităților din cadrul HSCL.

14. Situația actuală a sistemului HSCL

Sistemul HSCL continuă să funcționeze în 528 de școli DEIS din învățământul primar și secundar.

Un raport al Institutului de Cercetare Economică și Socială (ESRI) publicat recent, intitulat „Lección învățate din evaluarea DEIS” și întocmit la cererea Ministerului Educației și Competențelor, întărește concluziile evaluărilor DEIS efectuate până în prezent. În urma unui proces de consultare cu partenerii și părțile interesate din domeniul educației, se vor formula măsuri corespunzătoare pentru combaterea defavorizării educaționale. Rezultatul acestui proces va constitui o parte dintr-o propunere generală de realizare a unor intervenții viitoare în scopul combaterii defavorizării educaționale în Irlanda.

15. Informații suplimentare (de exemplu, site web, date de contact etc.)

„Broșura informativă pentru școlile DEIS participante la sistemul de legături între casă, școală și comunitate” este disponibilă în anexă. Aceasta cuprinde, printre altele, principalele priorități ale sistemului HSCL, atributele și descrierea postului de coordonator HSCL, precum și modelele de planificare și raportare folosite de coordonatori.

Raportul „De la viziune la practică” a fost redactat de coordonatorii HSCL și prezintă rezultatele punerii în aplicare a sistemului, precum și o serie de studii de caz și activități încununate de succes.